

FRUMUȘICA (COMUNĂ, JUDEȚUL BOTOȘANI)

Comună situată în partea de sud a județului Botoșani, la o distanță de 35 de kilometri de reședința de județ și alcătuită din șase sate: Boscoteni, Rădeni, Vlădeni-Deal, Șendreni, Storești și Frumușica. Storești este unul dintre cele mai vechi sate din comună, fiind atestat documentar încă din anul 1609. La mijlocul secolului al XVIII-lea, satul a trecut în stăpânirea familie Balș, iar recensământul populației din Moldova din anul 1774 a înregistrat aici 46 de gospodării și 1 rob rom. În jurul anilor 1820, satul a intrat în stăpânirea logofătului Alecu Mavrocordat, care stăpânea mai multe sălașe de robi pe moșiile sale Vlădeni și Storești din ținutul Hârlăului. În anul 1830 a fost înființat pe moșia Storești târgul Frumușica, unde s-au stabilit numeroși meșteșugari și negustori evrei (în 1832 locuiau 71 de evrei, însumând 80 % din totalul populației noului târg).

La începutul secolului XX, târgul Frumușica făcea parte din comuna Storești (județul Botoșani) și număra 400 de locuitori (140 de familii), dintre care majoritatea erau evrei. În anul 1908 târgul a fost desprins de comuna Storești și a a fost creată comuna Frumușica, căreia i-au fost arondate satele Sticlăria, Șendreni, Storești și Vlădeni. Recensământul general din anul 1930 a înregistrat 954 de locuitori (634 evrei, 308 români și 2 armeni) în Târgul Frumușica, iar în satul Poiana (arondat comunei Frumușica) un număr de 614 locuitori (587 români, 26 romi și 1 bulgar).

Măsurile de deportare implementate de către regimul Antonescu au afectat direct comunitatea de romi din Frumușica. Legiunea de Jandarmi din Botoșani a identificat, în cursul recensământului din mai 1942, 21 de romi sedentari (8 familii) lipsiți de mijloace de existență și având, în unele cazuri, cazier. Pe lista finală a deportaților au fost incluși 11 romi nemobilizabili (4 familii) din comuna Frumușica, cărora le-au fost românzate bunurile și au fost escortați de către jandarmii locali în Botoșani în jurul datei de 12 septembrie 1942. După ce au fost preluați de Legiunea de Jandarmi Botoșani, cei 11 romi au fost escortați la gara din oraș și îmbarcați în vagoane de tren pentru a fi transportați în Iași. După o scurtă staționare în Iași, vagoanele cu deportați au fost atașate trenului special E7 Iași- Tighina, care a pornit spre Transnistria în data de 16 septembrie 1942. După o călătorie de aproape o săptămână, deportații au ajuns în Gara Grigorești din județul Oceakov și au fost strămutați în comuna Balșoi Karanica. În decembrie 1942, 1 familie de romi deportați din comuna Frumușica a înaintat comisiei a II-a Karanica o cerere pentru repatriere, invocând faptul că respectivul cap de familie (tatăl) este mobilizabil. Legiunea de Jandarmi Botoșani a dat aviz negativ cererii în ianuarie 1943, susținând că petentul era complet lipsit de mijloace de trai.

Surse:

U.S.H.M.M., RG-25.050M 'Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma', D.A.N.I.C., Rola 3, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 203/1942, f. 98.

- U.S.H.M.M., RG-25.050M ‘Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma’, D.A.N.I.C., Rola 2, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 127/1942, f. 86, 130, 133.
- U.S.H.M.M., RG-25.050M ‘Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma’, D.A.N.I.C., Rola 4, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 43/1943, vol. I, f. 98v și vol. II, f. 104v.
- Dmitriev, P.G., 1975. *Moldova în epoca feudalismului*, vol. 7, partea a II-a. Chișinău: Editura “Știința”, pp. 235- 236.
- Institutul Central de Statistică București, 1938. *Recensământ general al populației din 1930 (RGP)*, vol. II, *Neam, limbă maternă, religie*, partea 1, *Neam, limbă maternă*. București: Editura Institutului Central de Statistică, pp. 74- 75.
- Lahovari, George Ioan, Constantin I. Brătianu și Gheorghe G. Tocilescu, 1900. *Marele dicționar geografic al României*, vol. 3. București: Stabilimentul grafic J.V. Socec, p. 427.
- Negruți, Ecaterina, 1997. *Structura demografică a orașelor și târgurilor din Moldova 1800- 1859*. Iași: Fundația Academică ‘A.D. Xenopol’, Anexa nr. 8.
- Roller, Mihail (redactor responsabil), 1953. *Documente privind istoria României, veacul XVII, A. Moldova*, vol. II (1606- 1610). București: Editura Academiei Republicii Populare Române, doc. nr. 279, pp. 72- 75.
- Schwarzfeld, E., 1914. *Din istoria evreilor. Impopulara, reimpopulara și întemeierea târgurilor și târgușoarelor din Moldova*. București: Editura Uniunii Evreilor Pământeni, București, p. 89.
- Moldovanu, Dragoș, coord. 1991. *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale (1772–1988)*, vol. I, partea 1, *Unități simple (Localități și moșii): A-O*. București: Editura Academiei Române, pp. 433- 434.